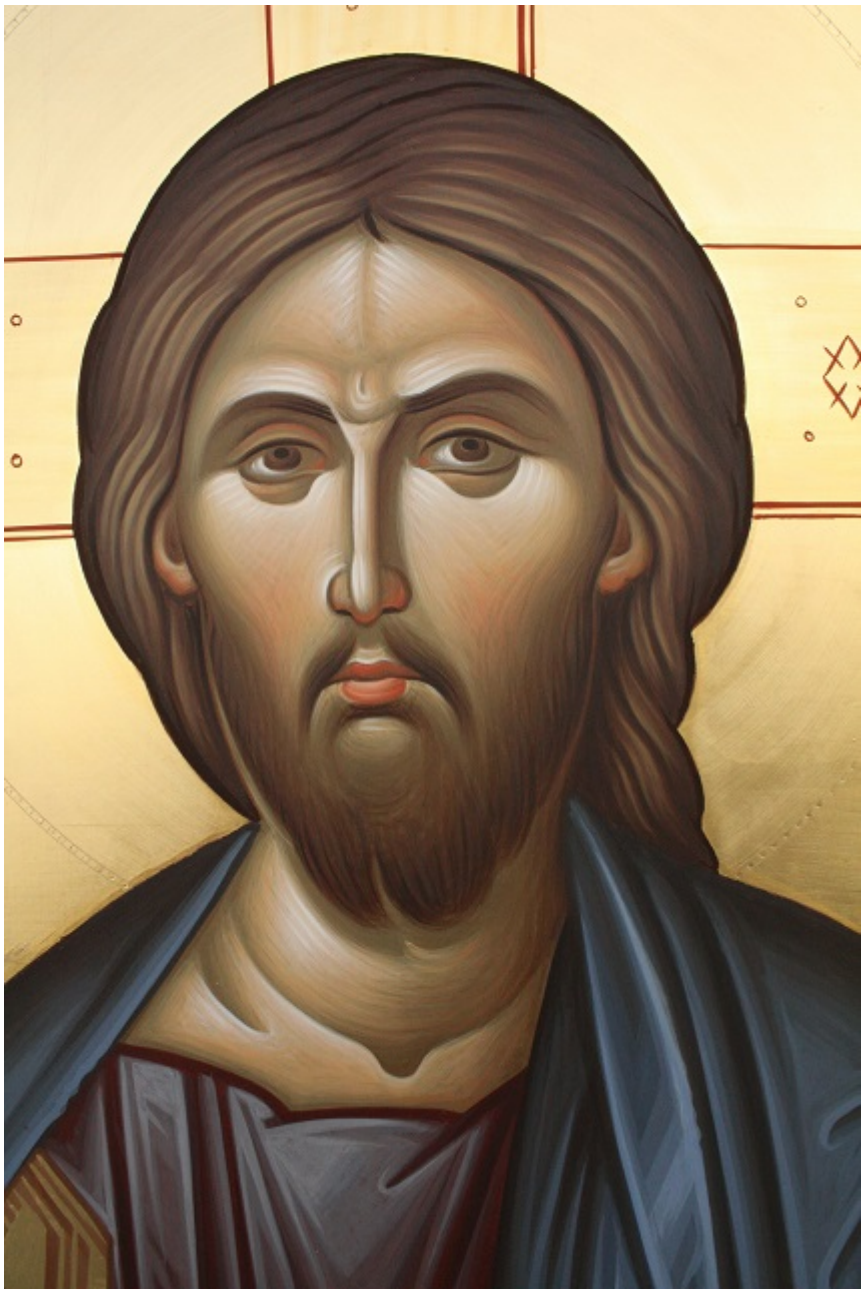
17 Μαρτίου 2014

Ερμηνεία της ευχής του αγίου Εφραίμ του Σύρου «Κύριε και Δέσποτα της ζωής μου» Μέρος 1ο

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη

Νικολάου, μητρ. Μεσογαίας και Λαυρεωτικής

Με τη βοήθεια του Θεού φθάσαμε στο ξεκίνημα της Μεγάλης Σαρακοστής που θα μας οδηγήσει στη μεγάλη εορτή του Πάσχα. Αυτή η ευλογημένη περίοδος, ειδικά στην εποχή μας και στις δυσκολίες που ζούμε όλοι μας, δεν πρέπει σε καμία

περίπτωση να μας αφήσει ίδιους... Θα ήταν μεγάλη αδικία για καθένα από εμάς να περάσει η Σαρακοστή ανεκμετάλλευτη... Θα πρέπει να κάνουμε κάτι, ώστε να αλλάξει λίγο η πορεία της ζωής μας, να μεταμορφωθεί λίγο η ψυχή μας.

Στόχος της πνευματικής μας πορείας είναι η ομοίωσή μας με τον Θεό, η οποία επιτυγχάνεται δια του εναρέτου βίου. Η αρετή είναι μία γενική λέξη, που αναλύεται όμως σε επί μέρους αρετές. Δεν έχει να κάνει τόσο με τα βιώματα, τις εμπειρίες, αλλά με κάτι κάπως πιο πρακτικό, κάπως πιο καθημερινό, που αποτελεί τον καρπό της πνευματικής ζωής. Η πνευματική μας ζωή μπορεί να έχει τα στοιχεία της εξωτερικής λατρείας, μπορεί να διακατέχεται από τα χαρακτηριστικά του πνευματικού λόγου, μπορεί να διαβάζουμε τον λόγο του Θεού, να μιλάμε για τα πνευματικά, να έχουμε συνήθειες πνευματικές και γνώσεις θεολογικές, αλλά, αν τα χέρια μας δεν είναι γεμάτα από καρπούς, αν η ζωή μας δεν είναι στολισμένη με συγκεκριμένες αρετές, τότε μάλλον ζημιά κάνει η μαρτυρία μας και μάλλον καταστροφή συμβαίνει στην ψυχή μας. Είναι ανάγκη, λοιπόν, να υπάρχουν τα σκαλοπάτια των συγκεκριμένων αρετών, που οδηγούν την ψυχή μας από το επίγειο φρόνημα στις ουράνιες καταστάσεις για τις οποίες διαρκώς μας μιλάει η Εκκλησία με τόση πίστη, με τόση αγάπη, με τόση διάθεση να μας κάνει μετόχους αυτών των μεγάλων ευλογιών.

Από που λοιπόν να μπούμε σε αυτό το στάδιο των αρετών, από ποιά πόρτα να εισέλθουμε σε αυτόν τον χώρο του πρακτικού βίου, από που να αρχίσουμε την άνοδο, να ακολουθήσουμε τα σκαλοπάτια που θα μας φθάσουν στην κορυφή; Τι να χρησιμοποιήσουμε ως αφορμή;

Υπάρχει μία προσευχή, που είμαι βέβαιος πως οι περισσότεροι από μας τη γνωρίζουν. Είναι μία προσευχή που προσδιορίζει τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή, τη λέμε μόνο σε αυτήν την περίοδο. Μία προσευχή μετανοίας, που ανοίγει τους ορίζοντές μας. Μία προσευχή η οποία υπάρχει σε όλες ανεξαιρέτως τις ακολουθίες. Μάλιστα, σε μερικές εμφανίζεται και δύο φορές. Μία πολύ παλιά προσευχή , η οποία όμως πολύ βαθειά περιγράφει την ανθρώπινη ψυχή και τον αγώνα της, το μυστήριο και την προοπτική της.

Είναι η προσευχή του οσίου Εφραίμ. «Κύριε και Δέσποτα της ζωής μου, πνεύμα αργίας, περιεργείας, φιλαρχίας και αργολογίας μη μοι δως. Πνεύμα δε σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, υπομονής και αγάπης, χάρισαί μοι τω σω δούλω. Ναι, Κύριε Βασιλεύ, δώρησαί μοι του οράν τα εμά πταίσματα, και μη κατακρίνειν τον αδελφόν μου, ότι ευλογητός ει, εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν».

Τόσο μικρή αλλά τόσο περιεκτική! Μάλιστα, κατά το τυπικό της Εκκλησίας δεν απαγγέλλεται απλά αλλά συνοδεύεται από κινήσεις μετανοίας. Στα μοναστήρια, αν

τυχόν έχετε πάει, τηρείται επακριβώς το τυπικό αυτό, όπως αναγράφεται στις φυλλάδες και στο Ωρολόγιο. Λέγει εκεί ότι ποιούμε τρεις μετανοίας μετά από τον κάθε στίχο και μετά κάνουμε δώδεκα μικρές και επαναλαμβάνουμε το τελευταίο κομμάτι και μετά άλλη μία μεγάλη.

Δηλαδή, «Κύριε και Δέσποτα της ζωής μου...» -τελειώνουμε το πρώτο κομμάτι- και κάνουμε μία στρωτή εδαφιαία μετάνοια, από αυτές τις μεγάλες, τις βαθιές. Συνεχίζουμε: «Πνεύμα δε σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, υπομονής και αγάπης...»· δεύτερη μετάνοια. «Δώρησαί μοι του οράν τα εμά πταίσματα...»· τρίτη μετάνοια. Και μετά σιωπηρώς λέγοντας το «Κύριε ελέησον» η το «Ιλάσθητί μοι τω αμαρτωλώ» κάνουμε δώδεκα σταυρωτές μικρές μετάνοιες. Αυτό στα μοναστήρια. Και επαναλαμβάνουμε το «Ναι, Κύριε Βασιλεύ, δώρησαι μοι του οράν τα εμά πταίσματα» και κάνουμε άλλη μία μεγάλη μετάνοια. Όλα αυτά, ώστε να την καταλάβει την προσευχή όχι μόνον η σκέψη μας, όχι μόνον η ψυχή μας, αλλά ακόμη και το σώμα μας. Να την καταλάβει ολόκληρος ο εαυτός μας. Είναι σημαντική προσευχή. Είναι πόρτα και οδός και τέρμα για όποιον έχει πνευματική ευστροφία να αξιοποιήσει το περιεχόμενό της και να φιλοτιμηθεί στη ζωή του.

Ας κάνουμε, λοιπόν, μία σύντομη ερμηνεία και ανάλυση αυτής της προσευχής, να καταλήξουμε σε τέσσερις παρατηρήσεις που δεν είναι τόσο εμφανείς, να κρατήσει ο καθένας το μήνυμά του και έτσι να το πάρει συνοδό.

Συνεχίζεται ...

«Από το καθ ἡμέραν στο καθ ὁμοίωσιν», εκδ. Εν πλω, 2008

Πηγή: isagiastriados.com